

**MAKTABGACHA TA'LIMDA AXBOROT KOMMUNIKATSIYA
TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING USTUVOR
YO'NALISHLARI**

**ПРИОРИТЕТНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ
ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В
ДОШКОЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ**

**PRIORITY DIRECTIONS OF USE OF INFORMATION
COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN PRESCHOOL EDUCATION**

Jumabayev S. I-JDPI 3-bosqich talabasi

***Anotatsiya:** Maqolada AKTdan maktabgacha ta'lim jarayonini modernizatsiya qilish, samaradorlikni oshirish, bolalarni izlanish faoliyatiga undash, bolalarning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda ta'limni differentsiallashtirish imkonini berish va foydalanish turlari keltirilgan.*

***Kalit so'zlar:** AKTdan foydalanish, maktabgacha ta'lim tashkiloti, ta'lim jarayoni, modernizatsiya, samaradorlik.*

***Аннотация:** В статье представлены пути модернизации дошкольного образовательного процесса, повышения эффективности, стимулирования детей к исследовательской деятельности, позволяющие дифференцировать обучение с учетом индивидуальных особенностей детей и использовать их.*

***Ключевые слова:** Использование ИКТ, дошкольная образовательная организация, учебный процесс, модернизация, эффективность*

***Annotation:** The article presents ways to modernize the pre-school educational process, increase efficiency, encourage children to research activities, allow differentiation of education taking into account the individual characteristics of children and use them.*

***Key words:** Use of ICT, preschool educational organization, educational process, modernization, efficiency.*

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari kompyuter, internet, televizor, proyektor, audiovizual jihozlardan foydalanishni nazarda tutadi, ya'ni muloqot uchun keng imkoniyatlar yarata oladi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining kombinatsiyasi ikki turdagi texnologiyalar bilan bog'liq: axborot va kommunikatsiya. Axborot texnologiyalari - bu axborotni saqlash, qayta ishlash, uzatish va namoyish qilishni ta'minlaydigan va mehnat samaradorligi va unumdorligini oshirishga qaratilgan usullar, usullar va vositalar majmuidir. Hozirgi bosqichda usullar, usullar va vositalar kompyuter bilan bevosita bog'langan. Ta'lim tizimini axborotlashtirish o'qituvchiga va uning kasbiy kompetensiyasiga yangi talablarni qo'yadi.

Aloqa texnologiyalari insonning tashqi muhit bilan o'zaro ta'sirining usullari, usullari va vositalarini belgilaydi. Bu aloqalarda kompyuter o'z o'rnini egallaydi. U aloqa ob'ektlarining qulay, individual, xilma-xil, yuqori aqlli o'zaro ta'sirini ta'minlaydi.

Tadqiqotchilar Gorvits Yu.M., Gabay T.F., Zvorygina E.V., Novoselova S.L.

Ular o'z asarlarida maktabgacha yoshdagi bolaga kompyuter bilan o'yin shaklida tanishish maqsadga muvofiqligini isbotlaydilar. Zamonaviy maktabgacha ta'lim muassasalarida AKT vositalari va kompyuter o'yinlari vositalaridan foydalanish o'quv jarayoni samaradorligini oshirishning muhim omillaridan biridir.

Psixologlar - tadqiqotchilar Martsinkovskaya T.D., Novoselova S.L. Bunday kompyuter o'yinlari dasturlaridan katta maktabgacha yoshdagi bolalar bilan ishlashda foydalanish samaradorligi haqida gapiring, ularning tuzilishi bolaning o'yin faoliyatining intellektual tuzilishi bilan bog'liq. Hozirgi vaqtda maktabgacha yoshdagi bolalar uchun kompyuter o'yinlari dasturlarini tanlash juda keng. Ammo, afsuski, ushbu o'yinlarning aksariyati dasturiy vazifalarni bajarish uchun mo'ljallanmagan, shuning uchun ular faqat qisman, asosan aqliy jarayonlarni rivojlantirish uchun ishlatilishi mumkin: diqqat, xotira, fikrlash. Bolada kompyuter o'yinlari yordamida xotirani, harakatni muvofiqlashtirishni, bo'shliqni idrok etish qobiliyatini, e'tiborni rivojlantirish imkoniyati Dastman S., Goldstein B.I. va boshqa tadqiqotchilar.

Maktabgacha ta'limda har xil turdagi o'quv faoliyatida AKTdan foydalanish mumkin, zarur va maqsadga muvofiqdir. Maktabgacha yoshdagi bolaning kompyuter vositalari bilan boyitilgan o'yin faoliyati jarayonida aqliy neoplazmalar paydo bo'ladi (nazariy fikrlash, rivojlangan tasavvur, harakat natijasini bashorat qilish qobiliyati, fikrlashning dizayn fazilatlarini va boshqalar). bolalarning ijodiy qobiliyatlarini oshirish. Bolalar bog'chasidagi mashg'ulotlar o'ziga xos xususiyatlarga ega, ular hissiy, jonli bo'lishi kerak, ovoz va video yozuvlar yordamida ko'plab tasviriy materiallarni o'z ichiga oladi. Shu bilan birga, kompyuter faqat o'qituvchini to'ldirishi kerak, uning o'rnini bosmasligi kerak. An'anaviy ta'lim shakllari bilan solishtirganda, ya'ni. Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun ko'rgazmali qo'llanmalar, kompyuter bir qator afzalliklarga ega:

- maktabgacha yoshdagi bolalar uchun tushunarli bo'lgan "majoziy" turdagi ma'lumotlarni olib yuradi;
- harakat, tovush, animatsiya uzoq vaqt davomida bolaning e'tiborini tortadi;
- muammoli vazifalar, ularni kompyuterining o'zi tomonidan to'g'ri hal qilish bilan bolani rag'batlantirish bolalarning "kognitiv faolligi" uchun rag'batdir;
- bolalarni "individuallashtirish" imkoniyatini beradi;
- bola hal qilingan o'yinni o'rganish vazifalarining tezligi va sonini "o'zini-o'zi tartibga soladi";
- o'z faoliyati jarayonida maktabgacha tarbiyachi o'ziga ishonchni qozonadi;
- kundalik hayotda ko'rish mumkin bo'lmagan bunday hayotiy vaziyatlarni taqlid qilish imkonini beradi (kosmosga parvoz, sharsharalar va boshqalar);
- kompyuter "sabrli", u hech qachon bolani xatolari uchun tanbeh qilmaydi, balki uni o'zi tuzatishini kutadi.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish bolalarga sinfda yordam beradi:

- atrofdagi dunyoning axborot oqimlarida harakat qilish;
- zamonaviy texnik vositalardan foydalangan holda axborot almashish imkonini beruvchi malakalarni shakllantirish;

- ma'lumotlar bilan ishlashning amaliy usullarini o'rganish.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish darsda yaxshilanadi:

- o'rganish uchun ijobiy motivatsiya;
- o'qituvchilarning kognitiv faoliyatini faollashtiradi.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish darsda kognitiv faoliyatning yangi tamoyillarini amalga oshirishga imkon beradi:

- ishonch tamoyili;
- qayta aloqa printsipi;
- tadqiqot pozitsiyasini egallash tamoyili

Bu tamoyillarning hayotga tatbiq etilishi barcha sinflarda, axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalangan holda ko'zga tashlanadi.

Bolalar bog'chasi o'qituvchisining ta'lim sohasida AKTdan foydalanishning yana bir imkoniyati - bu maktabgacha yoshdagi bolalarning mustaqil ishi uchun topshiriqlarni tayyorlash uchun materiallarning elektron shakli. Darslarga tayyorgarlik ko'rishda o'qituvchi elektron ta'lim resurslaridan foydalanadi:

- sinflar uchun taqdimotlar;
- mantiqiy o'yinlar;
- elektron ensiklopediyalar;
- ta'lim o'yinlari.

O'qituvchi istalgan vaqtda dars mavzusi va maqsadlariga mos keladigan vazifalarni aniq tanlashi, ularni kerakli ketma-ketlikda joylashtirishi, mazmunini moslashtirishi, kerak bo'lganda ularga qaytish uchun elektron shaklni tartibga solish va saqlashi mumkin.

Bu mustaqil faoliyat imkoniyatlarini kengaytiradi, tadqiqot faoliyati ko'nikmalarini shakllantiradi, turli ma'lumot tizimlari, elektron kutubxonalar va boshqa axborot resurslaridan foydalanishni ta'minlaydi. Axborot texnologiyalaridan foydalangan holda o'quv jarayonining o'ziga xos xususiyati shundaki, bola o'zining individual qobiliyatlari va qiziqishlaridan kelib chiqib, bilish jarayonini quradigan faoliyat markaziga aylanadi. O'qituvchi yordamchi, maslahatchi vazifasini bajaradi, asl kashfiyotlarni rag'batlantiradi, faollik, tashabbus va mustaqillikni rag'batlantiradi. O'z sevimli kitoblarini, rasmlarini va hokazolarni uydan bajonidil olib keladigan bolalar bilan birga o'qituvchi taqdimotlar yaratadi. Tayyor materialni ko'rsatayotganda, har bir bola ijobiy his-tuyg'ularni keltirib chiqaradigan rasmini taniydi. Bolalarni turli xil multimedia resurslarini yaratishga bevosita jalb qilish orqali biz ularni pedagogik harakatlarimiz ob'ektidan ta'lim faoliyati mavzusiga aylantiramiz.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Apatova N.V. Maktabgacha ta'limda axborot texnologiyalari. - M., 1994. - 127b.
2. Gadjieva P. D. Interfaol usullar huquqiy ta'limni modernizatsiya qilish vositasi sifatida // Ta'limdagi innovatsiyalar. - 2011. - N 1. - S. 81-87
3. Gorvits Yu. M., Zvorygina E. V. va boshqalar. Maktabgacha ta'limda yangi axborot texnologiyalari. M.: LINKA-IPESS, 1998 yil
4. Morev I.A. Ta'lim axborot texnologiyalari. 3-qism. Masofaviy ta'lim: Proc. Foyda. / I.A. Morev - Vladivostok: Uzoq Sharq universiteti nashriyoti, 2004. - 150 p.